

הלכות שבת סימן שמו

באר הגולה ר

ה' הראש' בשם
הנר"ה והראב"ד
החסידים עסקים מה
דעריכו פי"ו וכן
קטב הנרש"א
הנר"ה שם ונמנים
בפני ד' פשוט
הרב המהיר שם ושם
הורו גדולי המוסד
ז' שבת ר' ח שבת ד'
ערוכו סי' ה' שבת
היחיד גמור הוא ט' ערוכו שם וכ"ג י' שם סי'

מזד מי שעומד ברשות הרבים ויתגנו למי שעומד ברשות היחיד או איפקא. (ח) ולהתחיליך דרף
מקום פטור *ברשות דרבנן, (ט) יש אוסרים (י) ויש מתירים (וצ"ל לקמן סימן שעב סעיף ו): ב' ימן התורה
אין חיב אלא (יא) במעביר ארבע אמות ברשות הרבים, ובתקנים אסרו להעביר ארבע אמות (יב) בכרמלית.
נים ובקעה (יג) תרי גוגי פרמלית גינהו, ומתר לטלטל מזו לזו תוף ארבע אמות: ג' (ב) *הקרפף (פרוש,
מקום שפוקח מחיצות בלא קרוי כמו חצר) (יד) יותר מבית סאתים (טו) שלא הקף לדירה, (טז) אסרו תכמים
לטלטל בו *אלא תוף ארבע אמות, (יז) *ומתר להוציא ממנו לכרמלית אחר כגון בקעה העוברת לפניו:
הגה (ז) (יח) ולכן מותר לקח מפתח מפרמלית שלפני גנה (יט) לפתח ולגוע ולהחזיר המפתח אליו (טו), ובלבד
היחיד גמור הוא ט' ערוכו שם וכ"ג י' שם סי'

באר היטב

בכלו ומתוך זה נבואו שאר אנשים לטלטל ברה"י כי דומה זה לרה"י, ט"ז,
ע"ש: (3) ולכן מותר. פי' דאע"פ שהגנה הוא רה"י מן התורה לא אסרו

באור הלכה

* ברשות דרבנן. עין במשנה ברורה שכתבנו רוצה לומר שעומד על
מקום פטור וכו'. דע, דלפי המבאר בסוף הסימן, דמקום
פטור העומד אצל פרמלית אמרין דמצא מי את מינו ודינו ככרמלית
ונהו כדעה ראשונה הנזכר בה"ה סוף סימן שמה, עין שם, ויהי צריך
לפרש המקום פטור דכאן שהוא גבוה עשרה (8) ונאין רחב ארבעה, דאז לבלי
עלמא לא נוכל לחשבו לכרמלית אף דהוא בסמוך לו, דאין פרמלית תופס
למעלה מעשרה, דאי פסחות מעשרה, אף דאינו רחב ארבעה יש לו דין
כרמלית לדעה ראשונה הנ"ל: * קרפף יותר מבית סאתים. עין מגן
אברהם דמדאוריתא היא רשות היחיד גמורה, וכדבריו מבאר בש"ס ערוכו
סי' עמוד ב, עין שם. והנה בסוגיא שם מבאר דאפילו הוא רחב כור או
כורים נמי הוי רשות היחיד גמור מן התורה לכל מלי: ודע, דנדע
התוספות ברף כב עמוד ב דברבור המתחיל 'דלמא', דלאו דוקא כור או
כורים, אלא אפלו כורים נמי רשות היחיד הוא, ונתא דמתפתח שם
הש"ס בכגון זה 'בבל נמי מקיף לה פרת וכלי עלמא נמי מקיף לה
אוקניטו', דמשמע מזה דבמחיצות רחוקות הרבה לא מקרי מקיף, תרצו
ביתוספות, משום דהמחיצות נעשות שלא בידי אדם (9), לא חשיבא מחיצה
פלי האי, ואפלו רבנן מודו דאתו רבים ומבטלי מחיצתא (10). ודע הרשב"א
בשם הרמב"ן אינו כ"ן (11), ולדידה נא דקמתמה בש"ס 'בכל נמי הא מקיף לה
פרת', משום דסבינא לה להש"ס דבמחיצות רחוקות כגוי אין סבא דלגוי
כמקף מחיצות, וכתב בשם הרמב"ן, דכל שאין המחיצה נראית לעומדין
באמצע ואין נגרת להם לא מקרי מחיצה מן התורה, ומיסים, דלפי זה הא
דאמרין ברף סו ז' אפלו כור או כורים ונא דקמתמה בש"ס (12). דעל-כ"ל פנים
מקרי המחיצה נראית לעומדים באמצע, ולא כנפישא טובא שאין המחיצה
נגרת, עין שם הרשב"א. ועין ברש"בא שצדד גס"פן דבריי הרשב"א.
שפוטגינא זו מוכח ששעור יש עד פמה מקרי רשות היחיד, אלא דאסאק
בצירד עיין, דאם"פ פמה שנינו וזכרי הנראה לא ניחא לה להחליט
לשעורא דרב"ן. אכן כדברי הרמב"ן ע"פ פשוט ברמב"ן עצמו בסוגיא דעיר של
יחיד (שמשם הוציא הרשב"א שישתו) נראה לכאורה דרף אחרת בשיטתו,
דברמב"ן לא כתב שם דבריו אלא במחיצות העומדים מאליהם פהרים
ובקעות, ועל זה כתב דל היכי שהם רחוקים טובא עד כדי שאינו מוצא
את עצמו בתוף מחיצות לא מקרי מחיצות, ובמקום מההיא דבבב נמי
מקיף לה פרת, עין שם ברמב"ן, וסוגיא דרף סו דכור או כורים לא הביא
כלל דבריו, ושפיר יש לומר דסבינא לה דשם אפלו אף כורים, ומשמע
דשם המחיצות נעשין בידי אדם אף-ע"ג דמחסרי דיורין, וכשיטת
התוספות, אלא דכנה פליג אהתוספות, ולדידהו דוקא ביהמה דרף הרבים
באמצע, ומשום דאתו רבים ומבטלי דאע"פ רחוקות הנעשה מאליה, ולדידה
אפלו לא היה עובר דרף הרבים באמצע, וכההיא דרף סו לענין קרפף, אם

(א) קרפף. מדאוריתא הוא רה"י גמור, אלא שהתירו לטלטל ממנו
לכרמלית, שאם נאסר יאמרו שהוא רה"י גמור ונבואו לטלטל בתוכו

משנה ברורה

והוא הדין לקח מן מקרקע רשות היחיד ולתן לקרקע רשות הרבים:
(ח) ולהתחיליך וכו'. רוצה לומר, (ו) שעומד על מקום פטור ונוטל
מזד מי שעומד ברשות היחיד ונותן ליד העומד בכרמלית או
איפקא, והוא הדין אם נוטל חפץ מרשות היחיד (ט) ומניחו במקום
פטור וחוץ נוטל ממקום פטור ומניחו בכרמלית: (ט) יש
אוסרים. סבינא להו דאין להלך בין רשות דאוריתא לרשות
דרבנן לענין זה: (י) ויש מתירים. סבינא להו דדוקא ברשות
דאוריתא גרידן, מה שאין כן ברשות דרבנן, דהוי (ט) גזרה לגזרה:
ב' (יא) במעביר ארבע אמות. הינו על-ידי עקינה והגנה, ואסור
דרבנן איפא על-ידי עקינה או הנחה לבד, ובדלקמן בסימן שמו:
(יב) בכרמלית. דהוא דומיא דרשות הרבים, וכנ"ל. ועין לקמן
בסימן שמש סעיף ה ובמשנה ברורה שם: (יג) תרי גוגי וכו',
ומתר וכו'. רוצה לומר, דאף-ע"פ כן מותר לטלטל מזו לזו ולא
גזרו משום רשות: ג' (יד) יותר מבית סאתים. ושעור בית סאתים
מבאר לקמן בסימן שנה, שהוא שבעים אמה וארבעה טפחים על
שבעים אמה וארבעה טפחים ברבוע (8). (טו) שלא הקף לדירה.
כגון שקנה דעתו לנטע או לזרע וכהאי גונא, וכמבאר לקמן
בסימן שנה: (טז) אסרו תכמים וכו'. שפירן שהוא גדול כל-כף
אחי למחלף ברשות הרבים, ועשאוהו תכמים בכרמלית:
(יז) ומתר וכו' לכרמלית אחר. אף דמן התורה הוא רשות
היחיד לכל דבר כיון שיש לו מחיצות, והזכיר מתוכו לרשות
הרבים חיב, ומרשות היחיד לכרמלית הלא אסרו להוציא וכנ"ל,
מכל מקום כאן התירו, שאם נאסר זה, יסברו שהוא רשות
היחיד גמור ואין שם פרמלית עליו כלל ונבואו לטלטל בכלו
שפאר רשות היחיד, ומתוך זה נבואו שאר אנשים לטלטל גם
ברשות הרבים, כי דומה זה קצת לרשות הרבים כיון שהוא
גדול ולא הקף לדירה, ועל-כ"פ נתנו עליו תכמים דין שאר
כרמלית לענין זה שפטר להוציא ממנו לכרמלית אחר כגון
בקעה וכיוצא בזה: (יח) ולכן מותר לקח וכו'. דאף-ע"פ
שהגנה הוא רשות היחיד מן התורה, שפסקת מחיצות, כיון
דרבנן עשאוהו בכרמלית, לא אסרו הטלטל ממנו לבקעה
שלפניה, והשטח כנ"ל: (יט) לפתח וכו'. הינו, (י) אף להקניס
הוי המחיצות נעשים מאליהם לא מהני אם המחיצות היו רחוקות, ולא הוי אלא מקום פטור מן התורה, ובקשר לפי מה שכתב שם הרמב"ן עוד תרוץ שני
ונה לשנו: ואי נמי, היכי שאין המחיצה מעפכת וממעט על הרבים כלום, אין בה תורת מחיצה, והכי נמי משמע מהיא דעושוין פסין גבי סלמא דצור
ואוקניטו, עד כאן לשנו, כדבאי יש לומר דלענין קרפף לתוספות דאפלו רחב הרבה מאד שאין המחיצה נראית לעומדים באמצע, הוי רשות
היחיד מן התורה, כיון שעל-כ"ל פנים מעכב את הרבים מלעבר שם מחמת המחיצות המפסות: * ומתר להוציא ממנו לכרמלית אחר. דע, דמשמע

שער הציור

(1) וגם כזה אפלו לא נח כלל בשעה שהגיע נגדו, נעשה כמי שנת, ומתר לדעת המהמירין וקדעת הנראב"ד בשם הרבנו חננאל הנ"ל, גם כזה בעיני דוקא שנת
מעט בשעה שהגיע נגדו, דאי לא הכי הוי כמי שעקר מרשות היחיד והניח בכרמלית ואסור: ואף דבסימן שנה בה"ה כתב הרמ"א בשם הרמב"ן דברשות
דרבנן מותר אפלו לא נח כלל, כמה אחרונים דחו שם זה מהלכה, עין שם, ולדעת יש אוסרין אסור אפלו אם נח בינתיים, כמו אם העביר ברשות היחיד לרשות
הרבים דרף מקום פטור ונח בינתיים: (ב) דאם לא הניחו רק שהעבירו דרף מקום פטור, אסור אפלו לדעת המהמירין (6), וכמו שכתבנו מקום: (ג) ורוצה לומר,
דאפלו אם יבוא על-ידי זה להוציא להקיא מרשות היחיד לכרמלית, גס"פן ליפא אסורא דאוריתא: (י) דאי לאו הכי אין רביתא כלל:
(א) ועיין שם במשנה ברורה סעיף קטן ז.

הלכות שבת סימן שמו

(כ) שלא יקח ביניהם אסקפה שהיא רשות-היחיד, כגון (כא) שהיא גבוה עשרה ורחבה ארבעה¹⁴⁸, או שיש לה (ג) (כב) *שתי מחיצות מן הצדדים¹⁴⁹ (כג) שהן רחבין ארבע *ומשקוף עליה רחבה ארבע, דאז הוי (ד) רשות-היחיד אף-על-פי (כד) שאינה גבוה עשרה. *מיהו, אסור להכניס (כה) מאסקפה לרשות-היחיד או איפכא, (כו) דחלישין שמא לא יהיה התקרה ארבע, ואז אם אין האסקפה גבוה שלש יש לה (כז) *הדין (ח) שלפניה, (כח) ואפלו אם גבוה שלש, מאחר שקל רשיות שלנו

באר הטיב

בית-הכנסת הוא לצד הרחוב ואין שום חדר לפני הפתח, והאינו-יהודי מביא המפתח, יש לזהר שלא יקח השמש המפתח מידו עד שיהיה עם האינו-יהודי תחת משקוף שעל הפתח, דשמוא יש שם בתקרה ד' והוי רה"י ומטלטל מפרמלית שלפני בית-הכנסת לחוף רה"י, ע"כ יקח המפתח מפניו תחת המשקוף ואח"כ יפתח המנועול, ולא יפתח הפתח עד שישיר המפתח ואח"כ יפתח הפתח, דשמוא אין בתקרה שחצין לפתח ד', נמצא ששם הוא פרמלית

הטלטול ממנו לפרמלית, וזהו ממש הדין הנזכר לפני זה: (א) שתי מחיצות. ובשלישי אמרין פי תקרה יורד וסותם, ע"מ: (7) רה"י. פי' ואסור להכניס לשם מן הפרמלית שלפניה, וא"כ היה ראוי להחיר להכניס מאסקפה זו לרה"י, אלא דמ"מ אסור שמא לא יהיה רחב ד' והיה פרמלית אף שאין רחב ראה, כינו שישל לפניה פרמלית מצא מין וכו': (ה) שלפניה. כתב הט"ז: ראינו רבים נכשלים באותן מקומות שאסור הטלטול מחמת שאין שם ערוב, ופתח

באור הלכה

מתוספות שבת דף ט בדבר המתחיל אף-על-גב', דהוא הדין דמטר להוציא ממקום שיש שלש מחיצות, אף-על-גב דמן התורה הוי רשות-היחיד גמורה, לכרמלית¹⁴⁵, כיון שעל-כ"ל פנים מדרבנן עשאהו פרמלית, וכמו לענין קורפף, אחר-כך מצאתי שכן כתב בספר בית-מאיר מפקבא, ולפלא שלא הביא לזה ראה מתוספות הנ"ל: * שתי מחיצות מן הצדדין וכו'. עין משנה ברוכה. והקשה הגה"מ אברהם, דהא בסוף סימן שטא פסק דבעינן דוקא שיהיו שתי המחיצות דבמות זו כזו, ובזו כנגד זו לא אמרין פי תקרה יורד וסותם: ואין לומר דהפתח נחשב למחיצה, אם-כן במחיצה אחת מן הצד סגי, ועין שם מה שתרץ. ובאלה נכה פר"ץ¹⁴¹, דהא כיון שאין מפלש לרשות-הרבים, דמצד אחד הדלת שלפניה¹⁴², די אף בשתי מחיצות זו כנגד זו, והג"א באורו כתב דעל-פי אמת די במחיצה אחת מן הצד, והדלת גס"כ נחשב למחיצה, נמצא דהוי כשתי מחיצות דבוקות, וכן כתב התוספת-שבת דרמ"א גטט רק איתא דמלתא, אבל לדינא נעשה רשות-היחיד על-ידי מחיצה אחת: ולדבריהם יתיה רשות-היחיד גמורה של ארבע מחיצות, דלשתי מחיצות האחרות נאמר פי תקרה יורד וסותם על-ידי המשקוף שלמעלה: * ומשקוף רחבה ארבעה. ובפתח סבוי, אפלו אין מקרה פלה רק החצי החיצונה מקרה, אמרין פי תקרה יורד וסותם, כיון שיש מקום ארבעה משפת הקורה עד הדלת, שם מביי עליה ומצטרף עם הסבוי והקורה מיתונו. וזהו אם תנה דלת הסבוי נעילן. ואם הפתח פתוח, אפלו אין מקום ארבעה הוי כלפים (מ"א). וצריך עיון, דהלא דברי הגה"מ אברהם נובע מסוגיית הגמרא שבת ט', ושם הלא איתא בהר"א בתוספות דאם פתוח לרשות-הרבים, אפלו אם הפתח נעול הוי כלפים כשאין רחב ארבעה וכו' דלחיי מקל התוספות פתוח לרשות-הרבים בפתח נעיל, על-שכן לענין קורח. ולע"כ נראה מרי' המגן אברהם ששם בזה ולא הזכיר ודעת השלחן-ערוך סותר לזה, וצריך עיון: * מיהו, אסור וכו'. לאו דרין גנה קמשע"י. דהא גנה דין פרמלית יש לה, אלא הכי קאמר: מיהו, כלומר, אף-על-גב דאמרין כשהאסקפה הנוקרת היא אצל גנה אסור להכניס ולהוציא ממנה לגנה לפי שהיא רשות-היחיד וקמטלטל ממנה לפרמלית, ויחייב מנה שאם אסקפה זו עומדת אצל רשות-היחיד גמור שרי להכניס ולהוציא ממנה לתוכו, אף-על-פי-כן יש לאסר משום דחלישין וכו' (נאמר מרדכי): * הדין שלפניה. עין משנה ברוכה דאם הוא רשות-הרבים, זה המקום בטל לגובה ונעשה גס"כ רשות-הרבים. ומצאנו הגמרא הוכיח דבנה אינו נעשה רשות-הרבים¹⁴³ כיון דיש לו מחיצות, עין שם, וכן הוכיח דפתוח לפרמלית אמרין מצא מין את מינו, וכמו שכתב רמ"א אחר זה לענין גבוה שלשה:

משנה ברוכה

הדלת של הגנה עם המפתח לפנים: (כ) שלא יקח ביניהם וכו'. ורצה לומר, בפתח הגנה לא תהא אסקפה (שקורין שווע"ל) גבוה, שיש עליה שם רשות-היחיד, דאז אסור להכניס המפתח או להוציא, דהא מטלטל מפרמלית לרשות-היחיד ומרשות-היחיד לפרמלית: (כא) שהיא גבוה עשרה. דאי לא הוי הכי אסקפה גופא פרמלית היא וכמו בקעה דמגא, וכן אם לא היה רחבה ארבעה, מקום-פטור הוא, וברודאי מטר לעמוד עליה לפתח ולסגור: (כב) שתי מחיצות וכו'. והשלישית נעשה על-ידי המשקוף, דאמרין פי תקרה יורד וסותם: (כג) שהן רחבין ארבע. דבפתוח מזה אפלו ארבע מחיצות גמורות לא הוי רשות-היחיד, וכנ"ל בסימן שמה סעיף יט: (כד) שאינה גבוה עשרה. ורצה לומר, האסקפה. והוא הדין כשאינה גבוה שלשה או שאין בה אסקפה קלל, דהרשות-היחיד נעשה על-ידי המחיצות: (כה) מאסקפה לרשות-היחיד. אינו (ל) קאי אדלעיל שהאסקפה עומדת לפני הגנה, אלא באסקפת הבית שעומדת תחת המשקוף, ואשמועינן, דאפלו אם המשקוף שעליה רחבה ארבעה טפחים, ששם רשות-היחיד עליה וכו', אפלו הכי יש להחמיר שלא להכניס מאותו מקום לבית או איפכא, שמא שלש עומדים לא יהיה המשקוף רחבה ארבעה טפחים ויבוא גס"כ לנשות כן: (כו) דחלישין שמא לא יכו'. והוא הדין דאסור להוציא מאסקפה לרשות-הרבים אפלו אם אינו רחב ארבעה טפחים, דשמוא יודמן שיהיה המשקוף ארבעה טפחים ואז הלא הוא רשות-היחיד גמורה (שם במרדכי): (כז) הדין שלפניה. אם הוא רשות-הרבים, זה המקום בטל לגביה ונעשה גס"כ רשות-הרבים, ואם פרמלית, פרמלית: (כח) ואפלו אם גבוה שלשה. ורצה לומר, ואם-כן הוי אותו המקום מקום-פטור, דמסתמא כיון שאין המשקוף שעל האסקפה רחב ארבעה טפחים, הוי גס"כ המזוזות שמן הצדדים וגם פטור, וממקום-פטור הלא קומא לן דמטר לטלטל לרשות-היחיד ולרשות-הרבים, מכל מקום כיון שקל רשיות שלנו הם פרמלית ידעת כמה פוסקים¹⁴⁶, ואסקפה זו סמוכה לו, אמרין מצא וכו'¹⁴⁷: ואין חלוק בכל זה בין פתח הבית פתוח או נעול, לעולם אסור להכניס מהאסקפה לפנים (מ"א). והנה לפי המבאר בהג"ה זו, יש לזהר באותן המקומות שאסור הטלטול מחמת שאין שם ערוב, ופתח

בית-הכנסת הוא לצד הרחוב ואין שם חדר לפני הפתח, והעכו"ם יביא המפתח, שלא יקח השמש המפתח מידו¹⁴⁸ עד שיהיה עם העכו"ם יחד תחת המשקוף שעל הפתח, דשמוא יש שם בתקרה ארבעה טפחים והוי רשות-היחיד, ומטלטל מפרמלית שלפני בית-הכנסת לחוף רשות-היחיד¹⁴⁹, ע"כ יקח המפתח מיד העכו"ם יחד תחת המשקוף ואח"כ יפתח המנועול, ולא יפתח הדלת עד שישיר המפתח¹⁵⁰ ואח"כ יפתח, דשמוא אין בתקרה שחצין לדלת ארבעה טפחים, ומצאנו הגמרא הוכיח דבנה אינו נעשה רשות-הרבים¹⁵¹ כיון דיש לו מחיצות, עין שם, וכן הוכיח דפתוח לפרמלית אמרין מצא מין את מינו, וכמו שכתב רמ"א אחר זה לענין גבוה שלשה:

שער הצינן

(יב) עין באור הלכה: (יג) עין באור הלכה מה שכתבנו בשם הגר"א: תרומה: 1 מסמן.

הַלְכוּת שַׁבַּת סִימָן שְׁמוֹ

ביאורים ומוספים

שאינן מקום נחשב רשות הרבים אלא אם כן עוברים בו ששים ריבוא בכל יום, ובביה"ל שם (ד"ה שאינן) כתב בשם הבית מאיר, שאינן להוכיח מדברי הרמ"א כאן שסובר כדעה זו, שיתכן שלא חשב לה אלא לחומרא.

[משנ"ב שם]

אמרינן מציא נכרי' (17).

17) אמנם, היינו דוקא כשאין צורת הפתח במקום הפתח אלא שני לחיים או קורה לחדו, אבל אם יש צורת הפתח במקום הפתח, כתב החזו"א (או"ח סי' סו ס"ק כב) שמסבירא נראה שמקום הפתח אינו נדון ככרמלית משום שצורת הפתח גודרת מחודה החיצון, ונמצא שמקום הפתח גורר בתוך מחיצות רשות היחיד, ולפי זה יוכל לטלטל במקום הפתח לתוך רשות היחיד. אמנם לעיל (סי' כד) כתב שמשמע באחרונים בסוף סי' שמו שצורת הפתח גודרת בחדה הפנימי (אלא שכתב שאינו מעיקר דין צורת הפתח אלא מתקנת לחי וקורה שנראה כפרוץ במלואו). ובשונה הלכות (סי' שסה סכ"ד) ציין שכן מבואר בחזו"א בכמה מקומות שצורת הפתח מותרת בחד הפנימי ורכונן באוי"ח סי' ע"ק כג וסי' קיא ס"ק ה'. ולפי זה יאסר להכניס מהמקום שתחת צורת הפתח אל תוך הבית.

ולענין פתח שבין בית לחדר מדרגות שהוא חצר שאינה מעורבת, ורצה לטלטל את מפתח הבית מחדר המדרגות למקום הפתח, כתב בקונטרס תקנת העירוב (ח"ב סי' ג) בשם הגר"ד לנדו, שיש לדון מהו דין מקום הפתח, והביא שבגמרא (שבת קכד, א) נקט רבי ינאי שנחלקו רבי טרפון ורבי יהושע בחצר שאינה מעורבת האם מקום פתח הבית נדון כלפנים משום שמשמש את בני הבית, ולכן אסור להוציא ממנו לחצר, או שנדון כחוץ, ודעת רבי יהושע שמקום הפתח נדון כלפנים (ומוכח שם שמדובר גם כאשר הדלת סגורה). ולבאור דין טלטול המפתח תלוי במחלוקת זו, שלדעת רבי יהושע אסור לטלטל אותו מחדר המדרגות שאין בו עירוב למקום הפתח שנדון כלפנים, ולרבי טרפון מותר. ויש לדון כדעת מי נפסקה ההלכה, והיפה עינים (ברכות י, ב) כתב שכלל הוא בדיני שהלכה כרבי יהושע, לפי שרבי טרפון היה קצת מתלמידי בית שמאי, וראה בחסדי דוד על המשנה שם. מאידך העצי אלמוגים (סי' שצד ס"ק ה) כתב שהלכה כרבי טרפון.

[משנ"ב שם]

שלא יקח השמש המפתח מידו (18).

18) ואם המפתח בפנים וצריך להכניס את ידו כדי לקחת את המפתח ולפתוח את הדלת מבפנים, או שהמפתח בחוץ וצריך להוציא את ידו לחוץ כדי לקחת את המפתח ולפתוח את הדלת מבחוץ (בתוך ד' אמות), כתב השו"ע לקמן (סי' שנ ס"א) שמותר לעשות כן. וביאר במשנ"ב שם (סי' כד), שאין חוששים שמה יוציא את המפתח לרשות אחרת, כיון שאינו צריך להשתמש במפתח במקום שבו הוא עומד, אלא ברשות שבה נמצא המפתח.

[משנ"ב שם]

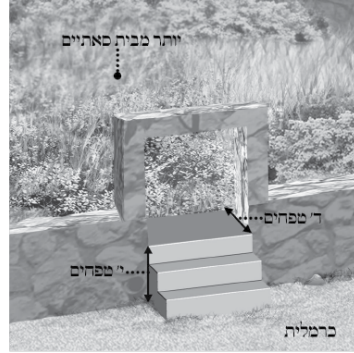
ומטלטל מפרמלית שלפני בית הקנטס לתוך רשות היחיד (19).

19) ואם אין המשקוף רחב ד' טפחים, ומכניס את המפתח לחור המנעול כדי לפתוח את הדלת, כתב השו"ע הרב (סי"א) שאין בזה המשך במילואים עמוד 3

[רמ"א סי"ג]

ובלבד שלא יהא ביניהם אקפפה שהיא רשות היחיד, כגון שהיא גבוהה עשרה ויחקה ארבעה (13).

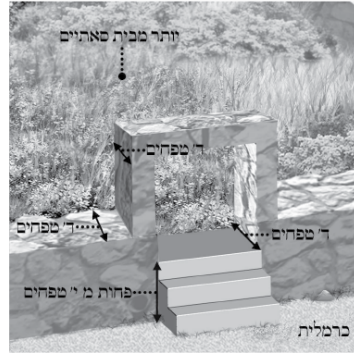
13) כזה

[רמ"א שם]

או שיש לה שתי מחיצות מן הצדדין (14).

14) כזה

[ביה"ל ד"ה ומתן]

דמתי להוציא מקום שיש שלש מחיצות, אף על גב דמן התורה הוי רשות היחיד גמורה, לפרמלית (15).

15) וכן כתב במשנ"ב לקמן (סי' שסא ס"ק ז), אמנם בביה"ל לקמן (סי' שסה ס"ד ד"ה מפני) משמע שהסתפק בזה, ובמקום אחר (סי' שעד ס"ב ד"ה לכרמלית) צידד לאיסור.

אמנם, לענין מקום הגדול מבית סאתים שהקיפוהו מחיצה גרועה (כגון מחיצת קנים העשויה שתי לבד או ערב לבד והקנים סמוכים זה לזה בפחות מ' טפחים) שדינו ככרמלית ואסור לטלטל בו יותר מ' אמות (כמבואר בשו"ע לקמן סי' שס"א), כתב במשנ"ב שם (סי' ה) שאף שדינו ככרמלית לענין שאסור לטלטל בו, מי"מ אינו נחשב ככרמלית גמורה לענין שיהיה מותר להוציא ממנו לכרמלית אחרת, כיון שמן התורה נחשב הוא כרשות היחיד גמורה (מדין לבד), אלא שחז"ל החמירו לכתחילה במחיצה גרועה. אמנם החזו"א כתב (או"ח סי' עז ס"ק ג), שדינו של מקום זה כדינו של מקום המוקף ג' מחיצות ופרץ ברוח רביעית, ומותר לטלטל ממנו לכרמלית אחרת.

[משנ"ב ס"ק כח]

כיון שכל רשות שלנו הם פרמלית לנדע פניה פוסקים (16).

16) זוהי דעת היש אומרים המובאת בשו"ע לעיל (סי' שמה ס"ז),

מילואים הלכות שבת סימן שמה המשך מעמוד קצט

רחות נחשב רשות היחיד ומותר לטלטל בו, כיון שאינו פרוץ אלא למקום פטור. ולדעת האבן העזר (עירובין פט, א) והיד אפרים (סי' שעד סי'ה), באופן זה גם הבליטה דינה כרשות היחיד מדין חורי רשות היחיד.

[ביה"ל שם]

אָסור קַל הֶגֶגּ בְּטִלְטֵל⁵².

(52) החזו"א כתב (שם), שאם הבליטה אינה רחבה יותר מחצי טפה, ודאי שאין הגג נחשב ככרמלית, ומחצי טפה ועד ד' טפחים יש להסתפק אם דינו של הגג ככרמלית או כרשות היחיד.

[ביה"ל ד"ה חורי כרמלית]

יש לחלק, דָּשֵׁם הַמְקוּם־פְּטוּר הוא בְּאֶמְצֵעַ הַפְּרָמְלִית⁵³.

(53) ליישב את קושית הביה"ל, כתב החזו"א (א"ח סי' צו ס"ק יג ד"ה שם) שדברי השו"ע שחורי כרמלית אינם ככרמלית אלא הם מקום פטור, נאמרו באופן שאין ברוחב החור הפונה לכרמלית ד' טפחים, דברי הרמ"א להלן (סי' ט) שהביא דעה שאין מקום פטור בכרמלית, נאמרו באופן שהמקום פטור פתוח אל הכרמלית ברוחב ד' טפחים [אלא שאין אורכו ד' טפחים, ולכן אין בו שיעור רשות של ד' על ד' טפחים להחשב רשות לעצמו]. ובאופן זה אומרים שמצא מין את מינו, והכרמלית מצטרפת אל המקום פטור להשלים את שיעורו.

אמנם במקום אחר (שם סי' עג ס"ק ד) כתב, שלדעה זו שהביא הרמ"א אין מקום פטור בכרמלית אפילו אם המקום פטור אינו פתוח כלל לכרמלית, וכן כשאין ברוחב הפתח ד' טפחים [והובאו דבריו בהערה הבאה]. השו"ע הלכות (סוף סלי"ט) יישב, שיש לחלק בין חור שהוא מוקף מחיצות מכל צדדיו, ולכן אין הכרמלית מצטרפת להשלים את שיעורו אלא אם כן היה פתוח לה ברוחב ד' טפחים, לבין שאר מקום פטור, שגם אם אינו פתוח כלל לכרמלית דינו כמקום פטור.

שתחתיו לא צריך מחיצות ניכרות. אלא די במחיצות שתחת הבליטה שהם גדרות ומבדילות את הגג מרשות הרבים.

ויתכן שיש נפקא מינה בין שני הפירושים בעיר היושבת על צוק [שכתליו הם בגובה עשרה טפחים] וגג הצוק בולט לכיוון העמק ואין בבליטה ד' על ד' טפחים, שלדברי החיי אדם מותר לטלטל בעיר שעל גבי הצוק, כיון שאין הבליטה אסורה שהרי אין בה ד' על ד' טפחים, ועל גבי הצוק מותר לטלטל משום מחיצות פני הצוק אף שאינן ניכרות. אבל לדעת השו"ע הרב, באופן זה מודה המג"א שכל הגג אסור משום שאין מחיצותיו ניכרות, שהלא כאן אין רשות היחיד תחתיו שנאמר שרשות היחיד עולה עד לקריע. [וללהלכה, מבואר מדברי הביה"ל שהקל בבליטה שהיא פחות מר' טפחים רק בצירוף דעת הגר"א שפסק שאין כרמלית מעל עשרה, ואם כן אין ללמוד מזה להקל בעיר היושבת על צוק שגגו בולט, שהרי שם אי אפשר לצרף סברא זו].

והיד אפרים יישב את דברי המג"א, שמדובר בגג שהיה פרוץ רק ברוח הרביעית, וכמו שיבואר בהערה הבאה.

[ביה"ל שם]

דָּאָפְלוּ בּוּלְט' הֶגֶגּ מְשֻׁהָ⁵¹.

(51) וכן דעת התוספת שבת (סי' שעד ס"ק יא) והבית מאיר (סי' שעד סי'ה) והחזו"א (א"ח סי' קד ס"ק ו), שבאופן שהגג בולט מעט אי אפשר לומר 'גוד אסיק' ואין הגג נחשב לרשות היחיד, ולכן חלקו על המג"א, ופירשו שאפילו אם אין הבליטה רחבה ד' טפחים נחשב הגג לכרמלית [החזו"א (שם) הסתפק אם בליטה שאינה רחבה ד' טפחים נגרת אחר הרשות, וכדלהלן].

וכל זה הוא דוקא אם הגג בולט על כל פנים משתי רחות, אבל אם הגג בולט רק מרוח אחת ואין רוחב הבליטה ד' טפחים, כתב התוספת שבת (שם) שהבליטה נחשבת למקום פטור, ושאר הגג שיש לו מחיצות מנ'

הלכות שבת סימן שמו המשך מעמוד 400

בתוך המנעול, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' כז) שמותר לפתוחם בשבת על ידי שמתחילה יעמוד על האסקופה שהיא כרמלית, ויסיר מבדור את החגורה שעליה המפתח ויניס את המפתח לחור המנעול, ויניח את החגורה מידו, ושוב יתפוס את החגורה בידו האחת ויפתח את הדלת בידו השנית, ויכניס את ידו לפנים וידאג לכך שכשתיסגר הדלת שוב לא תינעל [על ידי הזזת הכפתור המיועד לכך כמצוי בהרבה דלתות]. ושוב יעזוב את הדלת עד שתסיגר מאליה, ויוציא את המפתח וילבש את חגורתו ויכניס לבית.

וטעם ההיתר, משום שכשהדלת נעולה נחשב חור המנעול למקום פטור, משום שדורך כלל הוא גבוה י', ואף אם אינו גבוה, הרי חורי כרמלית דינם כמקום פטור (כמבואר בשו"ע לעיל סי' שמה סי' ז), ולכן אף שפסק השו"ע (כאן ס"א) שאסור להחליף ברשויות דרבנן [להוציא מרשות לרשות על ידי הנחה במקום פטור בינתיים], מ"מ כיון שעושה כן כשאוגדו בידו יש להקל, ואף לדעת הרמב"ם (פ"ג מה"ל שבת הי"ד) שדין אוגדו בידו נאמר רק אם על ידי האגד יכול למשוך ולהחזיר את כל החפץ אליו, מ"מ כאן יכול על ידי משיכת החגורה לסגור את הדלת, ושוב יחזור המפתח למקום פטור. [ובספר חכמת הלב (פ"א דרכי שלום סי' צד) הקשה על דבריו, שלא מצינו שהתירו חכמים להחליף דרך מקום פטור על ידי תרי דרבנן, והוכיח כן ממה שכתב הבית מאיר (ס"א) שלא התירו להחליף אפילו על ידי שני אנשים. אמנם במשנ"ב לקמן (סי' שנה ס"ק ו) השע"צ סי' קה) כתב, שלפי הרבה אחרונים יש להקל

משום מכניס מכרמלית לרשות היחיד, משום שאי אפשר להשתמש בחור זה מבפנים אלא מבחוץ, ולכן אינו נחשב כחורי רשות היחיד.

ומשמע מדבריו, שאם יכול להשתמש בחור זה גם מבפנים, נחשב החור כרשות היחיד, ואסור להכניס את המפתח לשם. ואפילו לדעת ה"תוס' שהביא המשנ"ב לעיל (סי' שמה ס"ק ט), שהמכניס מרשות הרבים לתוך החור אינו חייב אלא אם כן החור רחב ד' על ד' טפחים, יתכן שחור המנעול נחשב כחורי רשות היחיד אף על פי שאינו רחב ד' טפחים, משום שמחשבתו להניח את המפתח דוקא בחור המנעול כדי לפתוח את הדלת, מחשיבה את החור כאילו הוא רחב ד' טפחים [והוא כעין המבואר בתוס' עירובין ט, א ד"ה זרק ושבת ד, ב ד"ה אלא, שכבריהם פסק המשנ"ב לקמן סי' שט ס"ק ט, וביה"ל שם ס"ב ד"ה וישתין]. וכן כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' כז) שאם המנעול מפולש יש לאסור מדין חורי רשות היחיד. מאידך, בספר חכמת הלב (פ"א דרכי שלום סי' צד) כתב, שבמנעולים המצויים בימינו אורך החור הוא יותר משיעור אורך שני מפתחות, ואם כן נמצא שכשכניס מפתח מבפנים אינו משתמש באותו חלק משתמש כשכניסו מבחוץ, ואם כן החור שבחוץ שפתוח לכרמלית או לחצר נחשב למקום פטור, ומותר להכניס לשם מהכרמלית או מהחצר.

[משנ"ב שם]

וְלֹא יִפְתַּח הַדְּלָתָא עַד שֶׁיִּסְיַר הַמְּפָתָח⁵⁰.

(20) ולענין מנעולים שאי אפשר לפתוח את הדלת אלא כשהמפתח

הלכות שבת סימן שמו שמו

באר הגולה רא

(*) ענין לעיל סימן שמו ענין טו ובמה שצוינו שם

הם פרמלית אמרין מצא מין את מינו ונעור, כמו שנתבאר סימן שסה. (כט) וכן אם התקנה רחבה הרבה ואין לה מחיצות מן הצדדים, (ל) דינה כרשות שלפניה, (לא) *וכן (ו) בגגין שלנו *הבולטין לפני הבתים, דינם (ז) כרשות שלפניהם (הגהות מרדכי פ"ק דשבת) *:

שמו על איזה הוצאה חייב מן התורה, ובו סעיף אחד:

א *מן התורה אינו חייב (א) אלא (ב) כשעוקר חפץ מרשות-היחיד והניחו ברשות-הרבים או איפקא,

א פשוט ברש שקת במשנה ונקרא

באר היטב

והוא מכניס מן פרמלית לרה"ע *כ"ס יסיר תחלה המפתח ויתנהו לאינו-יהודי או יטמינהו בפתח בתחתיתו או מצדיו. ובית שפתחו פתוח לפרמלית צריך לנהר שלא יטלטל מן הבית ולחזרו רק עד שעור המפתח שוקף שם ותו לא, ושם אין בחלק החיצון ד' והיו פרמלית ומטלטל מרה"י לפרמלית, ונראי לאותו קהל שיעשו לפני הפתח איזה חדר שהוא רה"י ויבאי האיני-יהודי המפתח לשם ושוב אין חשש. ומשמע בפרדכי שיש חדר להביא ע"י תינק המפתח כמו ע"י אינו-יהודי בין דאין לנו ר"ה אלא פרמלית שהוא מרובנו, עכ"ל: (י) בגגין. בכאן מבאר הספק שמתפקין בו הרבה בענין הבית שיש לפניו לצד הרחוב גג בולט לרחוב ובגוי תחמיו בנסרים שקורין בל"א פי"ר

משנה ברורה

באור הלכה

וכן צריך לנהר שלא יטלטל מן הבית ולחזרו כשהוא פתוח לפרמלית רק עד שעור שהדלת שוקף שם ותו לא, דשם אין בחלק החיצון של האסקפה שפתוח לדלת ארבעה טפחים והיו פרמלית, ומטלטל מרשות-היחיד לפרמלית (ט"ז): (כט) וכן אם התקנה. כעין שמצוי בגגין שלפני התיבות, שמוציאין הקורות לחצר ומחפין עליהם בנסרים: (ל) דינה כרשות שלפניה. ועל-כן אסור להכניס ממנה לפניו שאין לה מחיצות. ולענין ההוצאה לחצר, אם היה בצדה פרמלית מטר, ואם היה רשות הרבים בצדה אסור להוציא, (יג) דכיון שמקנה, יש עליה דין פרמלית, וכנ"ל בסימן שמה סעיף יד: (לא) וכן בגגין וכו'. פתב הט"ז: בכאן מבאר הספק שמתפקין בו הרבה אנשים בענין הבית שיש לפניו לצד הרחוב גג בולט לרחוב⁶⁶, שקורין בלשון-אשכנז פי"ר-ליב"ן, מה דינם, אם יוכל לטלטל לשם מן הבית; והרבה טועים לומר, תקנה הבולט לרחוב יורד וסותם והיו כאלו בגוי עד למטה בארץ, ומכאן משמע להדיא דדרך שפתח הגג כרשות שלפניהם, ענין שם, וכן כתבו כל האחרונים. ומה תקנום? שאם יש לבליטת הגג (יז) עמודים לצד הרחוב, יעמיד (טו) מכון

כנגדם גם קנים לצד הבתים⁶⁶, ויהיה להגג שעליהם דין צורת-הפתח⁶⁶, ונמצא שיש צורת-הפתח מכל השלשה צדדים⁶⁷; ואם הם של בתים רבים שעומדים (טו) זה אצל זה, אין צריך לעשות לכל בית ובית, אלא יצוה תקון זה בשני בתים שעומדים בסוף מקצה מנה ומקצה מנה⁶⁸, אף צריכין לערב עורבין-הצרות, ואז מטר להכניס ולהוציא מן הבתים לתחת הגגין וכן להפך [אחרונים]. ובגלל גג אסור להוציא ולהכניס (יח) מן רשות-הרבים תחת הגגין וכן להפך [ח"א]. והינו כשהיה רחב הכליטה ארבעה טפחים, דאז יש על שטח שפתחיה שם פרמלית. וענין חצי-אדם כלל נג סעיף יד מה שכתב עוד לענין הגאנאקע"ס⁶⁹ שסמוכים לבתי האשפזים והגג נשען על העמודים:

א (א) אלא וכו'. שנה נקרא מלאכה שלמה, שערך החפץ מרשות זה והניח ברשות אחר, אלא אם אינו עושה אלא חצי מלאכה, או שנעשית המלאכה שלמה על-ידי שנים, שנה עוקר וזה מניח, פטורים, שכן דרשו רבותינו ו"ל מקראי בפרק קמא דשבת, מדקתיב גבי חייב חטאת "מעם הארץ בעשתה", העושה את פלה חייב חטאת ולא העושה את מקצתה, יחיד ועשה אותה חייב, שנים ועשו אותה פטורים. ומכל מקום מרובנו אסור, (ב) שמה יבוא כל אחד ואחד לעשות מלאכה שלמה: (ב) כשעוקר החפץ מרשות-היחיד. דע, דשם עקירה, לא דוקא כשעוקר החפץ מעל-גבי ארבעה טפחים, אלא אפלו אם היה החפץ מנח בכניו (ג) שלבוש בהן מערב-שבת ונטלו משם ופשט ידו לחוץ והניחו ברשות-הרבים, גם-כן חייב, דמה שנהיה מנח מתחלה בכיסו חשוב כמנח על-גבי ארבעה טפחים, והוא לכוש בהן בטלן לגבי גופו, והנחת הגוף בהנחת חפץ דמיא, ומימלא כשנטלו משם חשוב עקירה. וכן כשהיה החפץ מנח בידו ברשות-היחיד מערב-שבת (ג) ופשט ידו לחוץ והניחו שם, גם-כן חייב, דמה שנהיה מנח מתחלה בידו חייב כמנח על-גבי ארבעה טפחים, וידו וגופו דבר אחד הוא, וכן בזה לה לענין הנה, וכמו שביאר לקמה:

שער הצינור

(יג) הגר"א: (יד) והוא הדין אם העמיד אגים: (טו) הגר"ז: (טו) ולכאורה נראה דבנה לש להנהר שלא יהיה בין בית לבית שלשה טפחים⁷⁰: (יח) דאפלו אם לא עשה תקון, על-כל-פנים הוא פרמלית מתחת שהוא מקרה: (יח) כן מוכח שבת י"א עמוד ב וכן כתבו האחרונים: (א) כן כתבו התוספות בשבת ג' דבור המתחיל 'מאי טעמא', וכן מוכח דעת הרמב"ם:

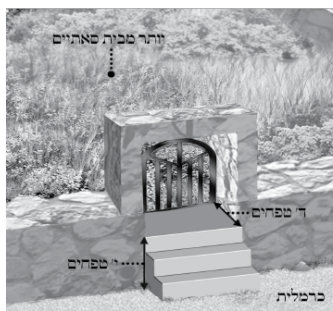
מילואים הלכות שבת סימן שמו

המשך מעמוד הקודם

[ביה"ל שם]

דְּהֵבָא בִּין שְׁאֵין מְפָלֵשׁ לְרֶשֶׁת־הַרְבִּים, דְּמַצֵּד אֶתְד הִדְלַת שְׁבָגָה²².

22 כזה ו

[ביה"ל ד"ה הדין שלפניה]

וּבְבֵאֵר הַגֵּנ"א הוֹכִיחַ דְּכֹהֵן אֵינוֹ נֶעֱשֶׂה רֶשֶׁת־הַרְבִּים²³.

23 יש לדרן לדבריו מה דינו של מקום האסקופה. והחזו"א (א"ח סי' ס"ק טז) כתב, שכיון שיש לאסקופה שלש מחיצות, נחשבת שבצדיה וכותל הבית שכנגד האסקופה, לדעת הרמב"ם שמקום המוקף בשלש מחיצות אינו נעשה רשות היחיד מן התורה, נחשבת האסקופה למקום פטור, ולדעת התוס' שמקום שיש לו שלש מחיצות דינו מן התורה כרשות היחיד, אם הפתח פתוח מצטרפת האסקופה אל הבית ודינה כרשות היחיד, ואם הפתח נעול יש להסתפק [לדעת הגר"א] אם היא רשות היחיד או מקום פטור, כיון שהדלת מפרידה בינה אל הבית, ובאסקופה עצמה אין ד' על ד' טפחים.

אמנם החזו"א עצמו (שם ס"ק ח) סובר, שאף כשהדלת נעולה דינה כרשות היחיד, משום שדלת שהיא עשויה לפתוח ולנעול תדיר נחשבת ככלי שאינו מבטל ומסלק את המחיצה, ולכך אף כשהדלת נעולה מצטרפת האסקופה אל הבית שיש בו ד' טפחים.

באיגוד ברשויות הרבנו, וכל שכן כאן שמחליף דרך מקום פטור. ועוד הקשה שכאן אינו יכול להחזיר את המפתח אליו, שהרי הוא מחובר בדלת, ולא יעיל מה שיכול להחזירו למקום הפטור. ויתכן שכל שאוגדו בידו ויוכל למשכו מהכרמלית אל מקום פטור, הרי זה כמו שלא נח בכרמלית].

[ביה"ל ד"ה שתי מחצות]

עַן שֶׁם מֵה שְׁמַרְץ. וּבְאֵלֶּה נִבְּה תְרַץ²¹.

21 המג"א תירץ, שלדעת הרמ"א מעיקר הדין מועיל פי תקרה אף כששתי המחיצות הן זו כנגד זו וביניהן מפולש, ומה שהחמיר בס"י שסא הוא רק לכתחילה.

והא"ר כתב שני תירוצים: א. מה שפסק הרמ"א להלן שאין אומרים שפי התקרה יורד וסותם כששתי המחיצות הן זו כנגד זו, הוא דוקא אם המקום המקורה פתוח לרשות הרבים משני צידיו, אבל כאן שהאסקופה מפולשת לרשות היחיד, אומרים דין 'פי תקרה יורד וסותם' גם באופן זה [אמנם בדברי המג"א מבואר שסובר שאין לחלק בזה]. ב. בדרן שלפנינו, יש במקום האסקופה מלבד שתי המחיצות שבצדדים גם דלת ברוח השלישית, ואף שדעת הרמ"א שדלת אינה נחשבת מחיצה גמורה [שם כן לא היה צריך להזכיר שיש ב' מחיצות מן הצדדים, אלא שיש מחיצה אחת לצד הדלת], מ"מ יש להחשיב את הדלת למחיצה לענין שיהיה אפשר לומר שפי התקרה יורד וסותם אף שהמחיצות הן זו כנגד זו. ולתירוץ זה אין חילוק בין אם המקום המקורה פרוץ לרשות היחיד או לרשות הרבים. [אלא שנחלק על המג"א אם הדלת שברוח השלישית מועילה לענין שנאמר 'פי תקרה יורד וסותם' אפילו בשתי מחיצות זו כנגד זו].

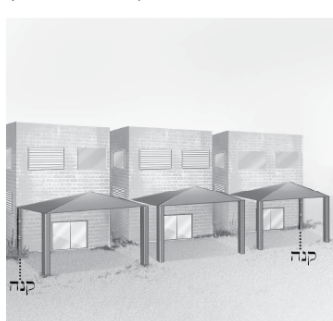
והביה"ל כתב 'כיון שאין מפולש לרשות הרבים, דמצד אחד הדלת שביניה' והזכיר שהאסקופה אינה מפולשת לרשות הרבים [כתירוץ הראשון], אמנם הזכיר גם שיש דלת [כתירוץ השני]. ונפקא מינה במקום מקורה שסמוך לרשות היחיד ויש לו שתי מחיצות זו כנגד זו, האם אומרים 'פי תקרה יורד וסותם' גם כשאין דלת, או לא.

הלכות שבת סימן שמו שמו

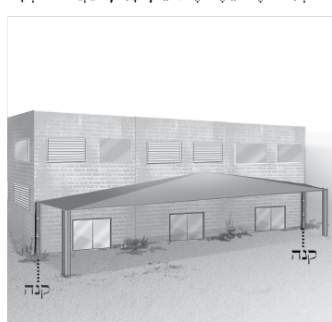
המשך מעמוד רא

זו לזו אלא יש הפסק ביניהן, אפשר לדרן את המקומות שיש בהם צורת הפתח כעמוד נדהינו כאילו יש שם כותל, וכמו שביאר במשנ"ב לקמן (סי' שס"ק כב) ובביה"ל שם (סי' ד"ה צריך) שצורת הפתח מחשיבה את המקום שהיא סותמת כעמוד לענין שתתיר כשהיא מרובה על הפרוץ, ואם אורך כל צורות הפתח הוא יותר מהמקומות הפרוצים, הרי המקומות הפרוצים ניתרים מדין 'עומד מרובה על הפרוץ'. והיינו דוקא כשאין שם פירצה שאורכה יותר מעשר אמות שאינה ניתרת על ידי 'עומד מרובה'.

ומטעם זה, אם יש גג ועמודים נפרדים לכל בית, ובין הגגות יש הפסק,

[משנ"ב ס"ק לא] ואם הם של בתיים רבים שעומדים זה אצל זה, אין צריך לעשות לכל

בית ובית, אלא יעשה תקין זה בשני בתיים שעומדים בסוף מקצה מזה ומקצה מזה²⁸.

28 כזה ו

[שעה"צ ס"ק טז]

דְּכֹהֵן יֵשׁ לְהַזְהִיר שְׁלֵא יִהְיֶה בֵּין בֵּית לְבֵית שְׁלֵשָׁה טַפְחִים²⁹.

29 דעת החזו"א (א"ח סי' ע"ס"ק כג ד"ה כתב עוד), שאם הפירצה שבין בית לבית אינה יותר מעשר אמות, הבית שלצידה רחב יותר מהפירצה, הפירצה [שבצד הבתים] ניתרת מדין 'עומד מרובה על הפרוץ', ומותר לטלטל תחת הגג.

עוד כתב, שאם עשה לצד הרחוב הרבה צורות הפתח שאינן צמודות